

שיעור 3: בן גוריון – ראש הממשלה והאדם

ברוכים הבאים לשיעור עברית

בן גוריון – ראש הממשלה והאדם

שיעור מספר 3

המילון שלנו

מילים חדשות שצריך לדעת לפני ששומעים את הטקסט. שימו לב, המילים באות כמו בטקסט.

הכריז, להכריז על

הודיע על משהו חשוב לפני אנשים.

הכריז, להכריז על, הכריז

גלות

ארץ זרה, ארץ שהיא לא שלנו, היא לא המולדת שלנו.
הגלות בשביל היהודים היא כל מקום שהוא לא ישראל.

גלות, גלות, גלות

אנשי רוח, איש רוח

אינטלקטואלים כמו סופרים, פילוסופים.

אנשי רוח, איש רוח, אנשי רוח

תתפתח, להתפתח

ישראל התקדמה והתפתחה מאוד בחמישים השנים האחרונות. גם ברפואה, גם בטכנולוגיה וגם ברמת החיים.

תתפתח, להתפתח, תתפתח

חרוץ

תלמיד חרוץ, עובד חרוץ, מי שעובד הרבה ומצלח.

חרוץ, חרוץ, חרוץ

מחזקת את הגוף, לחזק את הגוף

עושה את הגוף חזק יותר.

מחזקת את הגוף, לחזק את הגוף, מחזקת את הגוף

מדבר

מקום יבש בלי מים, בלי עצים ובלי פרחים. כמו מדבר סהרה באפריקה ומדבר יהודה בישראל.

מדבר, מדבר, מדבר

להתחיל מבראשית

להתחיל מהתחלה.

להתחיל מבראשית, להתחיל מבראשית

טועים, לטעות

עושים שגיאה, טעות.

טועים, לטעות, טועים

מולדת

ארץ שאדם נולד בה.

מולדת, מולדת, מולדת

זונה

אישה שעושה אהבה בשביל כסף.

זונה, זונה, זונה

רוצח

מי שהורג אנשים.

רוצח, רוצח, רוצח

גויים, גוי

אנשים לא יהודיים.

גויים, גוי, גויים

מצויין!

עכשיו, תחזרו יחד איתי על המילים החדשות:

דוגמה: הכריז _____ הכריז

אתם מוכנים?

גלות _____ אנשי רוח _____ תתפתח _____ חרוץ _____ מחזיקת את הגוף _____ מדבר _____
להתחיל מבראשית _____ טועים _____ מולדת _____ זונה _____ רוצח _____ גויים _____

כל הכבוד!

בואו נקשיב לטקסט

בן גוריון – ראש הממשלה והאדם

בן גוריון היה ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל. הוא **הכריז** על הקמת מדינת ישראל ב-14 במאי 1948 אחרי 2000 שנים שהיהודים היו **בגלות**.

דוד בן גוריון האמין שצריך להקים, לבנות יישובים עבריים ולעבוד את אדמת ארץ ישראל. באחת הפעמים שהוא הגיע לסגירה, שהייתה מושבה קטנה בצפון הארץ, הוא אמר: "פה ראיתי – האדמה היא עברית, הפועלים עבריים, הילדים מדברים עברית. אמרתי לעצמי: "זוהי ארץ ישראל! ואהבתי זאת."

בזמן שבן גוריון היה ראש ממשלה, אלפי אזרחים כתבו לו מכתבים, שאלו אותו שאלות, ביקשו ממנו בקשות – והוא ענה לכולם בעצמו ובכתב ידו. בן גוריון התכתב עם **אנשי רוח** וסופרים, אבל לא רק איתם. הוא התכתב גם עם אנשים רבים ועם ילדים, והוא חשב שהקשר האישי הזה עם העם חשוב מאוד. היחס שלו לעם היה יחס של כבוד. הוא לא חשב שאם הוא ראש ממשלה, הוא חשוב יותר מהעם. ועל זה הוא אמר: "לא יורדים לעם – פונים לעם. לפעמים צריך גם לעלות לעם, אבל אף פעם לא לרדת."

בן גוריון שמר על כל מכתב שקיבל, כך נשמר הדיאלוג המיוחד בינו ובין העם. כשהוא מת מצאו בביתו 12,000 מכתבים אישיים. אליעזר עובדיה, ילד בן 10, כתב לו: "אין איש חכם כמוך בכל המדינה שלנו, ולכן אני מצטער שעזבת את תל אביב ואת הממשלה." ענה לו בן גוריון: "אל תצטער ילד יקר, מדינת ישראל תתקיים ו**תתפתח** גם אם אני לא אהיה ראש הממשלה. תלמד, ותהיה תלמיד **חרוץ**, וכאשר תגדל, תלך להיות עובד אדמה בגליל או בשומרון או בסביבות ירושלים או בנגב."

לשרה רוזנפלד, ילדה מתל אביב כתב כך: "ילדה יקרה, תודה על מכתבך, אני בריא ושלם, העבודה בטבע **מחזקת הגוף**. קיבלתי מכתבך ברצון רב, למרות שביקשתי שלא יבלבלו לי סתם את הראש, אבל למכתבך שמחתי. תלמדי ותהיי תלמידה טובה, שלום רב לך..."

ולילד דוד בן ה-11 מנווה עוז ליד פתח תקווה כתב בן גוריון מקיבוץ שדה בוקר שבנגב: "במכתבך יש הרבה שגיאות, ועליך ללמוד הרבה. קמים פה לפני שבע בבוקר, אוכלים ויוצאים לעבודה. כולם עובדים לפחות 8 שעות ביום. אני עובד רק 4 שעות. אילו לא היה יותר טוב בשדה בוקר, לא הייתי בא הנה. פה טוב – כי פה **מדבר**, וצריך לבנות הכול מהתחלה, ואין שמחה יותר גדולה **מלהתחיל מבראשית**. ועד שתדע יותר טוב עברית, אל תשאל אותי בבקשה שאלות חדשות."

לילדי כיתה ד' בקיבוץ אשדות יעקב כתב: "אתם חושבים שקשה לעבוד בשדה, אחרי שהייתי ראש הממשלה, אתם **טועים**, ילדים יקרים. הרבה יותר קל ונעים לעבוד במדבר מאשר להיות ראש ממשלה, ואני מרגיש פה טוב מאוד ואני מקווה שפעם תעשו טיול ותבואו לבקר אותנו פה."

בן גוריון גם התפרסם במשפטים שהוא אמר, והמשפטים האלה הפכו למפורסמים מאוד למשל: "לא אלוהים בחר בנו, אנחנו בחרנו בו."

על מדינת ישראל בן גוריון אמר: "**מולדת** אי-אפשר לקנות בכסף או לקחת בכוח, צריך לבנות אותה."

הוא גם אמר: "כאשר יהיו לנו גנב יהודי, **זונה** יהודייה ו**רוצח** יהודי, נדע שיש לנו מדינה אמיתית." מעניין מה בן גוריון היה אומר על זה היום...

אחרי שהאו"ם (United Nations) קיבל החלטה נגד ישראל בשנת 1965 אמר בן גוריון: "העתיד שלנו לא תלוי במה אומרים **הגויים** אלא במה יעשו היהודים."

העולם כעס מאוד על המשפט הזה. ואז אמר בן גוריון ביטוי של שתי מילים שנשאר עד היום: "או"ם שמום."

הכוונה היא: מי זה בכלל האו"ם? האו"ם הוא כלום. ועל זה אמר קופי אנאן, ראש האו"ם לשעבר: "או"ם שמום, אבל בלי האו"ם לא היה לישראל כלום."

רגע של הבנה

שמעתם את הטקסט, בואו נבדוק מה הבנתם. תשמעו את השאלות ותגידו את התשובות.

תרגיל

מה אנחנו לומדים על בן גוריון מהמכתבים שהוא כתב?

תגידו נכון או לא נכון, כן או לא?

- בן גוריון חשב שהמדינה לא תתפתח אם הוא לא יהיה ראש הממשלה.
נכון או לא נכון? _____

✓ לא נכון. בן גוריון חשב שהמדינה תתפתח גם אם הוא לא יהיה ראש הממשלה.

- בן גוריון חשב שהעבודה בטבע לא טובה לבריאות האדם.
נכון או לא נכון? _____

✓ לא נכון. הוא חשב שהעבודה בטבע מחזקת את הגוף וטובה לבריאות האדם.

- הוא חשב שטוב לעבוד במדבר, כי אין שם כלום ובונים הכול מבראשית.
נכון או לא נכון? _____

✓ נכון. הוא חשב שטוב לעבוד במדבר, כי שם בונים הכול מבראשית.

- בן גוריון חשב שלעבוד את האדמה קל יותר מאשר להיות ראש ממשלה.
נכון או לא נכון? _____

✓ נכון. הוא חשב שקל יותר לעבוד את האדמה מאשר להיות ראש הממשלה.

מוכנים לתרגיל נוסף?

תרגיל

מה אנחנו לומדים מהמשפטים המפורסמים שאמר בן גוריון?

תגידו נכון או לא נכון, כן או לא?

- חשוב מה שאומרים העמים האחרים.

נכון או לא נכון? _____.

✓ לא נכון. הוא אמר: העתיד שלנו לא תלוי במה אומרים הגויים.

- בן גוריון חשב שמדינת ישראל צריכה לקבל את כל ההחלטות של האו"ם.

נכון או לא נכון? _____.

✓ לא נכון. בן גוריון אמר: או"ם שמום.

- בלי אלמנטים נגיביים בחברה כמו גנבים ורוצחים המדינה היא לא מדינה אמיתית.

נכון או לא נכון? _____.

✓ נכון. במדינה אמיתית יש תמיד אלמנטים נגיביים בחברה.

רגע של מילים

תרגיל

תגידו את המילה הנכונה במשפט -

המילים הן: **מולדת**, **חרוץ**, **גוי**, **גלות**

אני חוזר: **מולדת**, **חרוץ**, **גוי**, **גלות**

- אדם לא יהודי הוא _____.

✓ אדם לא יהודי הוא **גוי**.

- אני צרפתי וצרפת היא ה_____ שלי.

✓ אני צרפתי וצרפת היא ה**מולדת** שלי.

- בשביל יהודי כל מדינה שהיא לא ארץ ישראל היא _____.

✓ בשביל יהודי כל מדינה שהיא לא ארץ ישראל היא **גלות**.

- תלמיד שעובד הרבה ותמיד מכין שיעורים הוא תלמיד _____.

✓ תלמיד שעובד הרבה הוא תלמיד **חרוץ**.

אנחנו ממשיכים. מוכנים?

המילים הן : רוצח, מדבר, להתחיל מבראשית, איש רוח, טועה

אני חוזר : רוצח, מדבר, להתחיל מבראשית, איש רוח, טועה

- אינטלקטואל הוא _____ .

✓ אינטלקטואל הוא איש רוח.

- אדם שהורג אנשים הוא _____ .

✓ אדם שהורג אנשים הוא רוצח.

- להתחיל מהתחלה כמו _____ .

✓ להתחיל מהתחלה כמו להתחיל מבראשית.

- יש פתגם, משפט שאומר : "מי שלא עושה או מי שלא מנסה, לא _____".

✓ מי שלא עושה או מי שלא מנסה, לא טועה.

- מקום בטבע שאין בו מים ושיש בו מעט פרחים ועצים הוא _____ .

✓ מקום בטבע שאין בו מים ושיש בו מעט פרחים ועצים הוא מדבר.

זמן לדקדוק

דוד בן גוריון השתמש מעט במילה "את", כי הוא חשב שהיא לא חשובה. רואים את זה בשני משפטים במכתבים שלו : "העבודה בטבע מחזקת הגוף", "קיבלתי מכתבך ברצון רב." היום היינו אומרים את שני המשפטים האלה כך : העבודה בטבע מחזקת את הגוף, קיבלתי את מכתבך ברצון רב.

תרגיל

באיזה משפט צריך לשים את מילת היחס "את", במשפט א' או במשפט ב'? תגידו את המשפט בצורה הנכונה :

דוגמה :

- משפט א : קיבלתי מתנה ליום ההולדת.

משפט ב : קיבלתי המתנה הזאת ליום ההולדת.

אני חוזר :

א : קיבלתי מתנה ליום ההולדת.

ב : קיבלתי המתנה הזאת ליום ההולדת.

✓ התשובה היא : קיבלתי את המתנה הזאת ליום ההולדת.

- משפט א : ראיתי סרט מעניין בטלוויזיה.
- משפט ב : ראיתי הסרט של צ'רלי צ'פלין
אני חוזר :
- א : ראיתי סרט מעניין בטלוויזיה.
- ב : ראיתי הסרט של צ'רלי צ'פלין.
- ✓ התשובה היא : ראיתי את הסרט של צ'רלי צ'פלין.

- משפט א : פגשנו החבר הכי טוב שלי.
- משפט ב : פגשנו חבר במרכז העיר.
אני חוזר :
- א : פגשנו החבר הכי טוב שלי.
- ב : פגשנו חבר במרכז העיר.
- ✓ התשובה היא : פגשנו את החבר הכי טוב שלי.

- משפט א : צריך לעבוד אדמה בארץ ישראל .
- משפט ב : צריך לעבוד האדמה בארץ ישראל.
אני חוזר :
- א : צריך לעבוד אדמה בארץ ישראל .
- ב : צריך לעבוד האדמה בארץ ישראל.
- ✓ התשובה היא : צריך לעבוד את האדמה בארץ ישראל.

זמן לעברית מדוברת

שמעתם בטקסט את הביטויים האלה :

- אני בריא ושלם
 - לבלבל את הראש, לבלבל את המוח
 - מי זה בכלל? מה זה בכלל?
- משתמשים הרבה בביטויים האלה בשפה המדוברת.

תחזרו אחריי על הביטויים :

- בריא ושלם _____
- לבלבל את הראש _____
- לבלבל את המוח _____
- מי זה בכלל? _____
- מה זה בכלל? _____

תרגיל

תשמעו עכשיו שיחה, דיאלוג בין בן חייל ואימא שלו ותגידו את הביטויים במקום הנכון.

הביטויים הם: **בריא ושלם, לבלבל את המוח, מי הוא בכלל!?**

- למה לא התקשרת כבר שבוע? אנחנו דואגים לך, ולא ידענו מה לחשוב.
- אל תדאגי אימא, אני בסדר, אני _____ **[בריא ושלם]**, פשוט המפקד שלנו לקח לנו את הפלאפונים, ואנחנו יכולים להתקשר הביתה רק פעם בשבוע.
- מה עשיתם שהוא לקח לכם את הפלאפונים?
- שום דבר מיוחד. אבל את יודעת איך זה. בזמן תרגיל חייל אחד מתקשר לחברה שלו, חייל שני מתקשר לאימא שלו ושואל אותה מה שלום הכלב. המפקד כעס נורא, לקח את כל הפלאפונים ואמר לנו שהוא יזרוק אותם לים. את חושבת שהוא יעשה את זה או שהוא סתם _____ **[מבלבל את המוח]**?! מה, הוא המלך פה בצבא?! _____ **[מי הוא בכלל]**, מה הוא חושב לעצמו?!
- תשמע חמוד, אתה בצבא ולא בבית, אין מה לעשות אתה צריך להבין את המפקד שלך, הוא לא אימא שלך, העיקר שאתה בריא ושלם.

רגע של דיבור

תחזרו אחריי על משפטים מהטקסט:

- _____ מדינת ישראל תתקיים ותתפתח גם אם אני לא אהיה ראש ממשלה.
- _____ אל תדאגו לי אני בריא ושלם.
- _____ ביקשתי שלא יבלבלו לי סתם את הראש.
- _____ הרבה יותר קל ונעים לעבוד במדבר מאשר להיות ראש ממשלה.
- _____ כאשר יהיה לנו גנב יהודי, נדע שיש לנו מדינה אמיתית.

שאלה למחשבה

למה דוד בן גוריון אמר לילד: "כאשר תגדל, תלך להיות עובד אדמה בגליל או בשומרון או בסביבות ירושלים או בנגב", והוא לא אמר: "כשתהיה גדול תהיה טייס חלל או תהיה ראש ממשלה" – למה?